
BRANKI JAGIĆ (NEKROLOG BEZ NEKROLOGA)!

Ivo Kalinski, Zagreb

Pjesnikinja Branka Jagić nije nepoznato ime u suvremenoj nacionalnoj književnosti, pogotovo kajkavskoj. Bila je godinama čak i ove godine, aktivna sudionica mnogih recitala suvremenoga pjesništva na standardu i kajkavskom izričaju, često nagrađivana, pa je tako svojom poezijom zastupljena u recitalnim zbornicima u Sv. Ivanu Zelini, Bedekovčini, Varaždinu, Mariji Bistrici, Zagrebu, Krapini i Kloštar Ivaniću.

U svom prekratkome životu dosad je tiskom objelodanila šest knjiga, pet zbirka pjesama (*Napušteni dvorac*, *Ubijaju mi Hrvatsku*, *Ravnica u srcu*, *Traganja oko šutnji*, *Pijesak kajtofa*) i zbirku *Stijen naravnosti*; ove dvije posljednje napisane kajkavštinom konjščinskoga kraja), što će reći da autorica s jednakim žarom, predanošću i lakoćom ispisivala je stihove na hrvatskom standardnom i hrvatskokajkavskom.

U kajkavskim i štokavskim pjesmama Branke Jagić nema slatkorječivosti, nema sladunjave lepršavosti, to je poezija koja se temelji na onom što bismo mogli nazvati traumom osjećaja i spoznaje raskorjenjivanja, pjesme natopljene osjećajem neumoljive prolaznosti svega, osjećajem protoka vremena, osjećajem rezigniranosti, bespomoćja, izgubljenosti, usamljenosti, tjeskobe i straha. Zalud je u njima tražiti razdraganost i veselost, kamoli kakvu raspojasanost, kamoli kakvu erotičnu pikanteriju. Njezina poezija, i štokavska i kajkavska, čitatelju niti traži niti daje gotova rješenja, ona nije ni protestna ni manifestna, niti cmizdravo tugaljiva. Ona je, prije svega, refleksivno-filozofična reakcija na onu vrstu utamničenja koje je zadano svakodnevnom egzistencijom: (...) *odlazimo/ u jutarnje magle/ u podnevni ili večernji pakao/ u osobna izdajstva/ u nužnosti dana/ odlazimo/ primorani bezvoljni/ nekamo — nikamo/ u znano nam/a strano beznadno/ u nove osame samoće* (...) — reći će pjesnikinja u jednoj svojoj pjesmi iz štokavskog ciklusa. U kajkavskom izričaju, da kažem - u kajkavskom materinskom jeziku, tj. u *domaćem govornom štihu*, nema lagodnosti, nema lebdjenja, nema lepršavosti, nego sve nas upu-

čuje na nesigurnost i strepnju kojih je život i inače prepun, htjeli mi to priznati ili ne. Taj stalno prisutan osjećaj neumoljive prolaznosti života, na koncu i svega živoga, ta stalna gorčina i oporost same biti zagorskog podneblja ona je crta na rubu ponora koja graniči s bijesom i poniženjem čovječnosti koja se premetnula u svoju suprotnost. Otud se porađa spoznaja o protoku vremena; (...) *se sou cajtovi kotači*, sve je vrtnja ukrug, vrtnja bez svrhe: (...) *i cajt vrti se /se vu krouk se vu krouk (...)*, kako kaže autorica. Ipak, nekakva, kakva-takva nada tinja: (...) *nek mi same stijen vu glave se ne zgasi (...)*, veli ona u jednoj svojoj pjesmi. Ta tragična spoznaja života, ta istina kojoj je teško pogledati u oči, neprekidna je opsesija kojom, usudio bih se reći, Branka Jagić barata vrlo suvereno. Ipak, treba reći kako u njezinoj i štokavskoj i kajkavskoj poeziji ima emotivnog oduška, ima predaha. To su, prije svega, stihovi upućeni rodoslovnom stablu, npr. ocu: (...) *otišel si oča/i nije te/ al ja te stalne vidim/ vu tvem praznem stolcu (...)*, ali i oni upućeni rodnom krajoliku, kako je u pjesmi *Zagorje moje*: (...) *branim te branim blate/ pri srcu si mi/ pak mi je za te (...)*. Tu je, također, i emotivna prisutnost onoj drugoj čovjekovoj strani, naime na svoj način privrženosti kršćanskoj vjeri i odanosti marijologiji: (...) *to je Bistrica/ i Nada i Srce i Duša Mati Buoža/ vu zagorskem zelenem vrhu/ kak dišeča ruoža (...)*.

Bez obzira na motive koji je pokreću, bez obzira na teme kojima se bavi, bez obzira na traženje koordinata o smislu ili besmislu ljudske opstojnosti - poezija Branke Jagić organizirana je tako da tekстом nigdje ne otvara mjesto nekakvom jeftinom dodvoravanju i lažnoj spektakularnosti. Što se tiče jezika, jezika kajkavskoga, svojim djelom ona od prvog dana pledira za njegovu nepovredivost; otud njezino poštivanje fonetske i fonološke strane organskog govora svojega Peščena ali i šireg konjšćinskog kraja, otud njezina brižnost u očuvanju starokajkavske sintakse.

Zato nam je vjerovati da će književnoestetska vrijednost i gotovo ikonička opsjednutost organskim kajkavskim izričajem njezinih pjesama u nekoj budućoj antologiji hrvatskokajkavskoga suvremenoga pjesništva naći svoje zasluženo mjesto. Tu prije svega mislim na pjesme *Spoznavajnje*, *Stijen naravnosti*, *Spomejnek s čkominu*, *Najti svoju goru* i *Se sou cajtovi kotači*. Jer, na koncu konca, Branka Jagić u jednoj pjesmi jasno je izrekla svoju stvaralačku, aksiomatsku misao: (...) *dua svuoj oče biti/ sam do kraja muora iti*.

Draga naša Branka! Otišla si zauvijek s ovih naših predjela. Mi koji smo voljeli tvoju poeziju, mi koji smo voljeli tvoju plemenitu narav — zadržat ćemo te u trajnom sjećanju, nadajući se da ćeš se i dalje, ma gdje bila, družiti sa svojim stihovima, sa svojim riječima, u koje si jedino istinski vjerovala! Zato - neka ti je mir i spokoj u duši!

(Oproštajno slovo u ime Kajkavskoga spravišča na groblju u Hraščini, 31. 07. 2015.)